

Planprogram

Nome - nært og godt å bo!

Bærekraftig boligutvikling og
tilflytting i

Nome kommune

1.gangsbehandling

27.05.21 Samfunnsutviklingsutvalg

01.06.21 Formannskapet

Offentlig høring 02.06.21 - 15.08.21 (11 uker)

Til vedtak i kommunestyret 05.10.21

Innhold

Om dette planprogrammet

Nome kommunes visjon er:

Nome – nært og godt

Dette er de viktigste verdiene for folk i Nome, og en rettesnor for arbeidet i kommunen.

Nomes kommuneplan har 7 strategier som skal hjelpe oss nærmere visjonen:

1. Nært og godt å bo
2. Nærhet til mulighetene – gode forbindelser
3. Nær de du er glad i – god eldreomsorg, barnehage og skole
4. Nær der du bor – godt samhold
5. Nær jobben – gode jobber, arbeidskraft og kompetanse
6. Nær brukervennlig natur – godt å bruke naturen
7. Nært til kommunen – god kommune

Hva som er nært nok og godt nok, vil være forskjellig fra person til person. Folk som bor her forteller at i Nome kan man bo og leve nært og godt, og sånn vil vi fortsatt ha det.

Nome - nært og godt å bo! inngår i strategi 1, med samme navn.

Når Nome kommune nå skal lage denne planen, kan du være med og forme din kommune og ditt bosted, slik at det fortsatt er nært og godt å bo i Nome. Planprogrammet skal beskrive formålet med planarbeidet, viktige problemstillinger, samt planprosessen med frister og opplegg for medvirkning.

Du kan sende inn innspill til planprogrammet, ved å bruke kommunens nettside:

www.nome.kommune.no, eller ved å bruke e-post: postmottak@nome.kommune.no. Hvis du heller vil bruke post, er adressen: Nome kommune, Ringsevja 30, 3830 Ulefoss.

Frist for innspill til planprogrammet er 15.08.21.

Deretter vil det bli mange muligheter til å delta i jobben med å lage en plan for tilflytting og boligutvikling. Kommunen vil invitere til møter, høring og andre aktiviteter for innspill, slik at Nomeheringene får si sin mening. Planen skal til slutt vedtas av kommunestyret, som er planmyndighet i Nome kommune.

Dette planprogrammet er utarbeidet slik det er fastsatt i Plan og bygningslovens § 4-1 om planprogram. Der står det at:

Regionale planer og kommuneplaner, og for reguleringsplaner som kan ha vesentlige virkninger for miljø og samfunn, skal det som ledd i varslingsplan oppstart utarbeides et planprogram som grunnlag for planarbeidet.

Formål med planarbeidet

En kommunedelplan skal vise hvordan kommunen skal møte overordna samfunnsutfordringer i et langsiktig perspektiv. Planene dekker perioder på minst 8 og maks 12 år (med 1-2 rullinger, det vil si revisjon hvert 4. år). Kommunedelplanene følger plan og bygningsloven. Det vil si at det skal utarbeides planprogram og det skal være bred medvirkning.

Kommunedirektøren setter ned en administrativ arbeidsgruppe som jobber med planen. Utvalget vurderer valg og strategier, ut fra kommunedirektørens utredninger. Kommunestyret gjør endelig vedtak.

Rammer og føringer

Behov og utfordringer

Kommunal planstrategi 2020-23 ble vedtatt 02.03.21 i kommunestyret (sak 004/21). Strategien bygger på ulike analyser av demografisk sammensetning.

Behovet som skal løses i kommunedelplanen Nome - nært og godt å bo er det samme behovet som er dokumentert i planstrategien:

- Minske nedgangen i antall selvstendige innbyggere i alder 20-64 år i perioden 2030-40.

Hvordan har vi gått fram så langt for å vurdere behovet?

Undersøkelser og befolkningsframskrivninger viser at kommunen har et behov for en mer bærekraftig demografisk utvikling. Det er et sterkt politisk ønske å gjennomføre konkrete tiltak for å få løst disse utfordringene. Det er ikke gjennomført grunnleggende undersøkelser som viser resultat av tidligere arbeid på området. Sentrale suksessfaktorer og risikomomenter er derfor ukjent for kommunen.

Det krever kunnskapsbaserte analyser om demografi, arbeids- og næringsliv, skole og oppvekst, boligtilgang og-marked, fritids- og friluftsmuligheter, tilhørighet og identitet, tjenestetilbud -og kommunikasjoner.

Dette er et viktig arbeid som kommunen tar tak i først. Planarbeidet skal bygge på denne analysen.

Sentrale spørsmål som kan hjelpe oss til å forstå behovet:

- Hva menes med selvstendige innbyggere?
 - Hvordan kan kommunen stimulere til selvstendighet utfra egne forutsetninger?
- Hva trenger vi av arbeidskraft framover? (NAV, NHO, Distriktsenteret sitter med en del informasjon/statistikk),
 - Hva skal til for at denne målgruppa vil bo i Nome?:
- Hvilke boliger trenger vi?
 - Hvilke boliger til hvilken målgruppe?
- Hva er kommunens handlingsrom i boligpolitikken?
- Hvor proaktiv skal kommunen være for å tiltrekke / beholde innbyggere?

Mål for planarbeidet

Vi ønsker å oppnå følgende resultat:

- En plan som gjør det mulig å oppnå målet om at Nome skal ha 3500 selvstendige innbyggere i alderen 20-64 år i år 2040.

Den mer langsiktige effekten av planen vil være:

- Bærekraftig boligutvikling for ulike målgrupper.

Planen skal gjøre det mulig å oppnå samfunnsmåla som er vedtatt i kommuneplanen (2019-2030) Nome - nært og godt! Gjennom planprosessen skal Nome avklare sin innbyggerpolitikk og videre arbeid med bostedsattraktivitet.

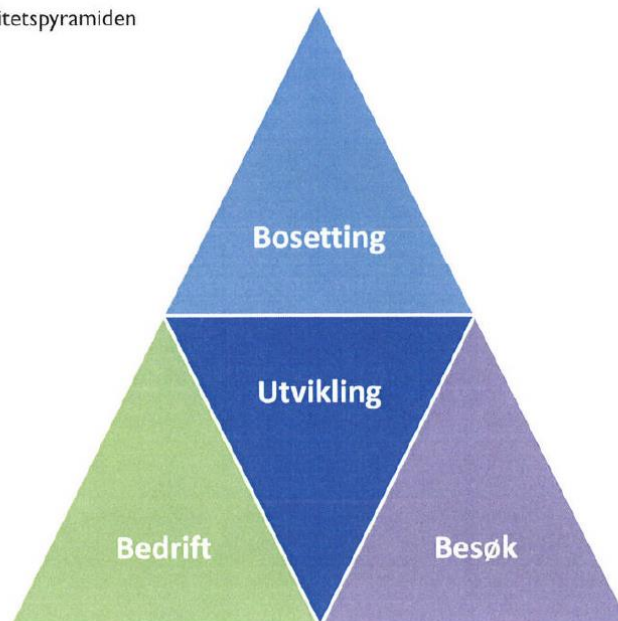
Planavgrensning / Forankring

Kommuneplanen Nome nært og godt! ble vedtatt (02.03.21 (sak KS-003/21)). Grunnlaget og forankringen for Nome nært og godt å bo er forankret i en rekke mål i kommuneplanen (Slik vil vi ha det! / Slik gjør vi det):

- 1.1. Nome kommune skal ha en god, kunnskapsbasert boligutvikling som reduserer behovet for transport. (Nome kommune skal være en aktiv bokommune).
- 1.2. Nome kommune skal styrke hovedtransportbåndet i kommunen mellom Skien grense – Ulefoss – Lunde – Bø grense.
- 1.3. Nome kommune skal gjøre det mer attraktivt å bruke kollektiv transport, samt beholde og styrke Lundes identitet og funksjon som stasjonsby.
- 1.4. Når folk blir eldre skal de fortsatt kunne bo i nærheten av sine kjære og leve gode liv i den bygda de er glad i. (Eldre og unge som har lyst og mulighet til å bidra i samfunnet, skal få mulighet til det, Nome kommune skal gi barn og unge i ulike bygder mulighet til å bli godt kjent med hverandre, slik at gode relasjoner kan oppstå, Barn og unge skal få mulighet til å ha gode minner fra en trygg oppvekst i Nome.)
- 1.5. Nome kommune skal dyrke godt naboskap, og levende grender og tettsteder (Nome kommune skal ha god kommunikasjon med innbyggerne, Nome skal styrke tettstedenes identitet med kultur, fritid og frivillighet.
- 1.6. Nome kommune skal styrke sin sentrale plassering for næringsetablering (Nome skal være godt vertskap for næring).
- 1.7. Nome kommune skal tiltrekke seg unge arbeidstakere med kompetanse som kommunen og næringslivet trenger
- 1.8. Tilflyttingsarbeid skal fortsatt være et satsingsområde for kommunen.
- 1.9. Nome kommune skal være et godt sted å skaffe seg kompetanse for framtida.
- 1.10 Nome kommune skal jobbe for en positiv vekst av innbyggere.

Nome har i en lang periode satt i gang mange ulike framstøt for å tiltrekke seg nye tilflyttere over. Det er ukjent hva resultatet har vært samlet sett. Under arbeid med kommuneplanen og planstrategien har politikerne pekt på behovet for å jobbe systematisk og målrettet med temaet. Kommunen må vite hvem innsatsen skal rettes mot og hva som må gjøres for å lykkes.

Attraktivitetspyramiden



Attraktivitetspyramiden, utarbeidet av Telemarkforskning.
Modell for å forklare vekst og attraktivitet i kommuner.



Planprosessen – hvordan skal arbeidet med ny plan foregå?

Organisering og ansvarsfordeling

Kommunestyret er øverste vedtaksmyndighet og fordeler ressurser til planarbeidet og tiltakene gjennom kommuneplanens handlingsdel / budsjett.

Ansvarlig politisk utvalg er formannskapet.

Planansvarlig: Samfunnsutviklingsetaten, ved leder (Bjørn Lona / Frid Berge)

Planansvarlig har ansvar for å utarbeide forslag til planprogram, drøfte prinsipielle saker med styringsgruppa ved å melde inn saker til KLED, følge opp prosjektleder og ta strategiske avgjørelser på grunnlag av det materialet prosjektleder stiller til rådighet. Bestille eventuelt ekstern bistand / analyser.

Styringsgruppe: Kommunedirektørens ledergruppe

Styringsgruppa har ansvar for å godkjenne forslag til planprogram før politisk behandling. Oppfølging av milepæler. Sørge for at planen ivaretar et tverretattlig og helhetlig perspektiv.

Prosjektleder: Kommuneplanlegger (Kirsti Arvesen Nesheim)

Prosjektleder har ansvar for å skrive planen (eventuelt sammen med andre). "Redaktør". Vurdere tidligere arbeid og resultater av tidligere planer / prosjekter og liknende. Samle og vurdere data, analysere og legge fram ulike alternativer.

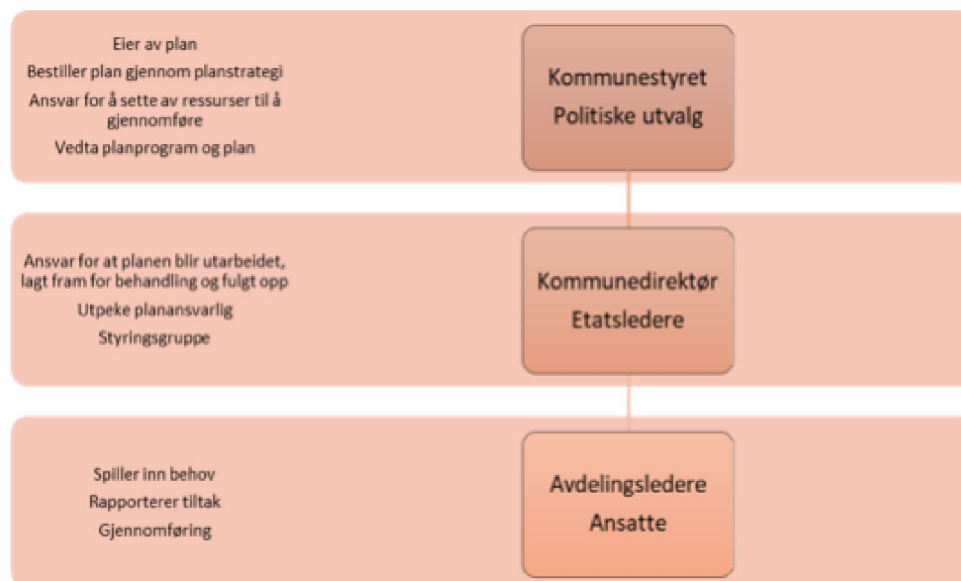
Arbeidsgruppe:

- Arbeidsgruppa består av:
 - Prosjektleder: Kirsti Arvesen Nesheim
 - Arealplanlegger: Valentijn van Ammers (arealstrategi, boligutvikling)
 - Boligkonsulent: Laila Damkås (Husbanken, sosiale boliger med mer)
 - Leder flyktningetjeneste og rektor voksenopplæring: Svein Aas Pedersen
 - Personal: Elin Gunnestad (arbeidsgiverstrategisk arbeid, hva trenger Nome av arbeidskraft framover, bolyst).

Arbeidsgruppa har ansvar for å ivareta det tverrfaglige perspektivet, bidra med tekster til planen, faglige diskusjoner og tverrfaglig vurdering. Støtte til prosjektleder.

Ressursgrupper / referansegrupper:

Målgruppa, entreprenører, politikerne, finansieringsinstanser, forskning.



Framdrift, frister og aktiviteter



Milepæler for styringsgruppa (kommunedirektørens ledergruppe):

Oppgave	Frist /MP	2021			2022			
		2Q	3Q	4Q	1Q	2Q	3Q	4Q
Vurdere/evaluere/gjennomgå resultat av tidligere tilflyttings og bolystprosjekt, informasjonsinnsamling og analyse	Okt-21							
Godkjenne planoppmelding	12.04.21							
Godkjenne utkast til planprogram før politisk behandling Dialog med Sparebankstiftelsen	26.04.21							
Høring planprogram								
Sette i gang planarbeidet når planprogrammet er vedtatt politisk	27.09.21							
Utarbeide forslag til plan								
Godkjenne planutkast før utsending til politisk behandling	Feb-22							
Høring plan								
Vurdere innspill, revisjon plan								

Sette i gang oppfølging av mål og tiltak, ved å tilegne ressurser	Aug-22								
---	--------	--	--	--	--	--	--	--	--

Framdrift politisk behandling

Aktivitet	Ansvar	2021				2022			
		1Q	2Q	3Q	4Q	1Q	2Q	3Q	4Q
Behandling forslag planprogram	FO								
Vedtak planprogram	KS								
1.gangsbehandling plan	FO								
Vedtak Nome nært og godt å bo	KS								

- FO = Formannskapet
- KS = Kommunestyret

Medvirkning

For å kunne gjøre en planprosess best mulig med tanke på gjennomføring av tiltak i årene framover, vil medvirkning fra aktuelle interessenter og aktører være viktig. Arbeidsgruppa må gjennomføre en interessant og aktøranalyse i oppstarten av planarbeidet. De som er nevnt under er foreløpige innspill.

- Interessenter:
 - Arbeidsgivere, de som har flyttet ut, nyinnflyttede, de som er oppvokst her (men ikke bor her nå), innbyggere, ungdomsrådet, studenter/elever med flere.
- Aktører:
 - Utbyggere, eiendomsめglere, boligbyggelag, investorer, NAV med flere

Eventuelle konflikter mellom interesser eller interessegrupper må avklares i interessant og aktøranalysen.

Opplegg for medvirkning blant sårbare grupper

Medvirkningsopplegget må spesielt vurdere grupper som antas å bli særlig berørt:

- Barn og unge
- Sosialt
- Flyktninger

Framdrift for medvirkningsprosess

Aktivitet	Ansvar	2021				2022			
		1Q	2Q	3Q	4Q	1Q	2Q	3Q	4Q
Interessentanalyse	KLED								
Utarbeide plan for medvirkningsprosess	AG								
Gjennomføre medvirkningsprosess	AG								
Intern høring og medvirkning	PL								
Høring plan	KLED								
Vurdere innspill, revisjon plan	KLED								
Vedtak Nome nært og godt å bo	KS								

- KLED = Kommunedirektørens ledergruppe

- AG = Arbeidsgruppe
- PL = Prosjektleder

Rammer og forutsetninger

Nome - nært og godt å bo! skal utarbeides innenfor følgende rammer og forutsetninger:

lover og forskrifter

[Lov om planlegging og byggesaksbehandling](#) (plan- og bygningsloven), [§3 -1 om oppgaver og hensyn i planlegging etter loven](#), sier at planer skal bygge på de ressursene som er tilgjengelig, sette mål for god utvikling og sikre verdier.

Statlige føringer og forventninger

[Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging](#) sier at kommunene må planlegge for å skape et bærekraftig velferdssamfunn, økologisk bærekraft med en offensiv klimapolitikk og god ressursforvaltning, sosial bærekraft og et trygt samfunn for alle. FNs bærekraftsmål skal legges til grunn for planleggingen. Forventningene bekrefter at kommunenes viktigste verktøy er planlegging.

Nasjonale forventninger er regjeringens forventninger til all planlegging etter plan- og bygningsloven. Til grunn for forventningene ligger FNs bærekraftsmål, og fire hovedtemaer: Planlegging som verktøy for helhetlig og bærekraftig utvikling, vekstkraftige regioner og lokalsamfunn, bærekraftig areal- og transportutvikling og byer og tettsteder der det er godt å bo og leve.

Rikspolitiske retningslinjer for å styrke barn og unges interesser i planleggingen skal legges til grunn ved all planlegging etter plan- og bygningsloven. Retningslinjene angir konkrete kvalitets- og funksjonskrav til arealer avsatt til barn og unge.

Statlige planretningslinjer for samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging fra 2014 skal legges til grunn ved all planlegging etter plan- og bygningsloven. Retningslinjene gir føringer for kompakt og klimavennlig tettstedsutvikling og boligtilrettelegging.

Regionale planer og føringer

Regional planstrategi for Vestfold og Telemark som bygger på «Ditt og mitt Vestfold og Telemark. Et kunnskapsbilde i utvikling», som ble vedtatt i 2019. Planstrategien har fokus blant annet på bærekraftig vekst.

Areal og transportplan for Telemark (også kjent som ATP Telemark) gjelder fram til det blir vedtatt en ny regional plan for samordna areal og transport i Vestfold og Telemark. ATP Telemark skal legge til rette for befolkningsvekst og bærekraftig utvikling i Telemark. Det skal gjøres ved å velge løsninger som sikrer attraktivitet for befolkning, bedrifter og besøkende. Bærekraft skal sikres ved areal og transportløsninger som fremmer miljøvennlig transport, trafiksikkerhet, folkehelse og samfunnsøkonomi.

Regional plan for nyskaping og næringsutvikling og tilhørende handlingsplan 2019. Regionalt handlingsprogram for Telemark er et verktøy for en koordinert næringspolitikk.

Kommuneplan

Nomes kommuneplan «[Nome – nært og godt](#)» er delt i 7 strategier. De fleste strategiene er førende for kommunedelplanen Nome - nært og godt å bo.

Kommunal planstrategi 2020-23

Se for øvrig avsnittet “forankring”.

Øvrige kommunale planer og vedtak

Boligplan 2014-2024

Boligsosial handlingsplan 2015-2019

Veiledere

- Boligsosialt arbeid: Boligkonsulent
- Flyktninger: Samarbeid mellom flyktningtjeneste, NAV, Nokut ?
- Arbeid / Næringsutvikling: NAV, MTNU, NHO

Er det andre som har forventninger til planstrategien?

- Politikere: Det er sterke politiske ønsker og forventninger til at Nome kommune skal lykkes med dette arbeidet.
- Innbyggere: Kommuneplanarbeidet avdekket at også innbyggerne er veldig opptatt av dette temaet.
- Næringsliv: Deler av næringslivet melder inn til kommunen utfordringer med å skaffe arbeidskraft med riktig kompetanse.
- Andre: Sparebankstiftelsen har satt i gang egne initiativ på området. Frivillige lag og foreninger er stadig i dialog med kommunen om disse spørsmålene.

Konsekvensutredning

Konsekvenser av en kommunedelplan skal utredes, slik at det er tydelig hva planen vil bety for miljø og samfunn. Hensikten med konsekvensutredninger er at virkninger en plan eller et tiltak har på omgivelsene, skal bli kartlagt. Dette er slått fast i [konsekvensutredningsforskriften \(KU-forskrift\), §6](#).

Planens innhold

Nesten alle kommuner i Norge opplever utfordringer i forhold til demografisk utvikling. Derfor har de fleste kommuner satt i gang arbeid for å møte disse utfordringene. Det kan se ut til at det er et overveldende flertall av kommunene som har som mål å bli flere innbyggere. Det krever mye å nå opp i denne konkurransen. Samtidig er dette noe Nome skal finne ut av i løpet av planperioden.

Kartlegging og vektlegging av Nomes bo-attraktivitets faktorer. Hva kan vår X-factor bli?

I forbindelse med kommuneplanarbeidet kom det mange innspill fra innbyggere i Nome. Innspillene viser at Nome oppfattes av mange som en god bokommune hvor man kan få mye bolig for pengene, i passe pendleravstand til store arbeidsmarkeder, med gode veger og kommunikasjon.

Folk – og spesielt de unge – flytter i retning av sentrale strøk, og det skjer uavhengig av arbeidsplassutviklingen. Til å få befolkningsvekst må mindre kommuner – som Nome – først og fremst satse på aldersgruppa der folk etablerer familie (Telemarksforskning).

Boligplanlegging kan knyttes til rekruttering av arbeidskraft, og andre tjenester i lokalsamfunnet, og bidra mer generelt til gode lokalmiljø for befolkningen.

Tilgang på bolig eller boligtomter er viktig for å stimulere til innbyggervekst i kommunen, bl.a. med: Utbyggingsprogram eller utbyggingsavtaler.

Med utbyggingsprogram menes en oversikt over hvilke boligområder som skal tilrettelegges og bygges ut i planperioden. Det er i praksis ikke mulig å bestemme hvor mange boliger som skal bygges

i et markedsstyrt boligmarked. Et måltall for boligbyggingen er likevel nødvendig for å dimensjonere hvor mye areal som skal avsettes til boligbygging og som grunnlag for kommunens budsjetter for infrastruktur. Med utbyggingsavtaler menes en avtale mellom kommunen på den ene siden og grunneier eller utbygger på den andre siden.

Kritiske suksessfaktorer, ressurser og risiko

Arbeidsgruppa må gjennomføre en analyse av suksessfaktorer og risiko for planarbeidet. Dette henger nøye sammen med kost/nytte og resultatvurdering. Beliggenhet kan både være en suksessfaktor og en risiko (pendling til Grenland, men "konkurrere med Bø").

Nome kommune kjenner til en del av det som betyr noe for attraktivitetsarbeid og dette skal samles i et kunnskapsgrunnlag i forbindelse med oppstart av planarbeidet.

Kommunedelplanen får økonomiske konsekvenser i kommuneplanens handlingsprogram / økonomiplanen. Konsekvensene er per nå ikke kjent.

Tema og alternativ som vil bli vurdert i løpet av planprosessen:

- Boligsosial handlingsplan
- Integrering og bosetting av flyktninger
- Kartlegging av studie-, utdannings- og arbeidshistorikk av flyktninger (25 % av innvandrere med høyskole- eller universitetsutdanning har ufaglærte yrker. Det er større sjanse for at innvandrere blir bofaste om de blir verdsatt for de kvalifikasjonene de har (Søholt m.fl., 2015).).
- Bolig og infrastruktur
- Boligbehov
- Markedssituasjon
- Næringslivets behov